

Schaatsblessures

Samenvatting

Schaatsen is een populaire sport in Nederland. De meeste mensen schaatsen recreatief en op eigen gelegenheid. Een klein deel van de schaatsers is lid van de KNSB en schaatst in georganiseerd verband.

Schaatsen is een sport met een hele grote kans op acute blessures. Per 100.000 uur dat er geschaatst wordt, worden er 77 schaatsblessures opgelopen waarvoor behandeling op de Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling nodig is. Voor sport in het algemeen is die kans veel kleiner: 8,6 blessures per 100.000 sporturen.

In de periode 2006-2010 meldden zich gemiddeld per jaar 6.900 schaatsers op de SEH-afdeling van een ziekenhuis met een blessure.

Omdat niet elke winter natuurijs kent, wisselt het jaarlijks aantal blessures sterk. In jaren met strenge winters waarin meer dan gemiddeld geschaatst kan worden op natuurijs, is het aantal SEH-

behandelingen naar aanleiding van een schaatsblessure vele malen groter dan in andere jaren. Zo liep het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van schaatsblessures in de jaren 1986 en 1991 op tot 17.000. Tijdens de laatste natuurijsperiode van 29 december 2008 tot en met 12 januari 2009 vonden in slechts twee weken tijd 13.000 SEH-behandelingen plaats naar aanleiding van een schaatsblessure.

Indien we natuurijsperioden buiten beschouwing laten, schatten we dat er jaarlijks gemiddeld 2.900 SEH-behandelingen plaatsvinden in verband met een blessure door schaatsen.

Bijna alle blessures ontstaan door een val. Bijna één op de drie schaatsers die op een SEH-afdeling wordt behandeld, heeft een polsfractuur.

Schaatsblessures*

SEH-behandelingen	6.900
Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling	480

* Optellen van de aantallen leidt tot dubbeltelling

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid; Continu LIS Vervolgonderzoek 2004-2009, Consument en Veiligheid; Krantenknipselregistratie 1986-2010, Consument en Veiligheid; Letsellastmodel 2010, Consument en Veiligheid i.s.m. Erasmus Medisch Centrum; Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2010, Consument en Veiligheid; Hespen, A.T.H. van, Vreede, P.L. de, Stege J.P., et al. Blessure informatiesysteem (BIS) Schaatsen. Leiden : TNO Kwaliteit van Leven, 2007 (TNO-rapport Kvl/B&G 2007.131); Hespen, A. van, Stubbe, J., Stege, J. Blessurevrij schaatsen? Blessures schaatsen op natuurijs (BIS). Leiden : TNO Kwaliteit van Leven, Preventie en Zorg, 2009; Chaze, B. and McDonald, P. Head Injuries in Winter Sports: Downhill skiing, Snowboarding, Sledding, Snowmobiling, Ice Skating and Ice Hockey; Neurologic Clinics 26(2008)1(February) p. 325-332; NOC-NSF, Ledentallenrapportage 2010.

1

Behandelingen op de Spoedeisende Hulp-afdeling (SEH)

In de periode 2006-2010 hebben jaarlijks gemiddeld 6.900 SEH-behandelingen plaatsgevonden in verband met een blessure opgelopen tijdens schaatsen. Dit komt overeen 77 SEH-behandelingen per 100.000 uur schaatsen. Daarmee is schaatsen een sport met een grote kans op een acute blessure en met een veel grotere kans op een blessure dan tijdens sporten in het algemeen (8,6 blessures per 100.000 sporturen).

Omdat niet elke winter natuurijs kent wisselt het jaarlijks aantal blessures sterk. In jaren met strenge winters, ligt het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van een schaatsblessure vele malen hoger dan in andere jaren. Zo liep het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van schaatsblessures in de jaren 1986 en 1991 op tot 17.000. Tijdens de natuurijsperiode van 29 december 2008 tot en met 12 januari 2009 vonden in slechts twee weken tijd 13.000 SEH-behandelingen plaats naar aanleiding van een schaatsblessure. Op de laatste zondag van die

periode liep het aantal SEH-behandelingen op tot 2.100 op een dag.

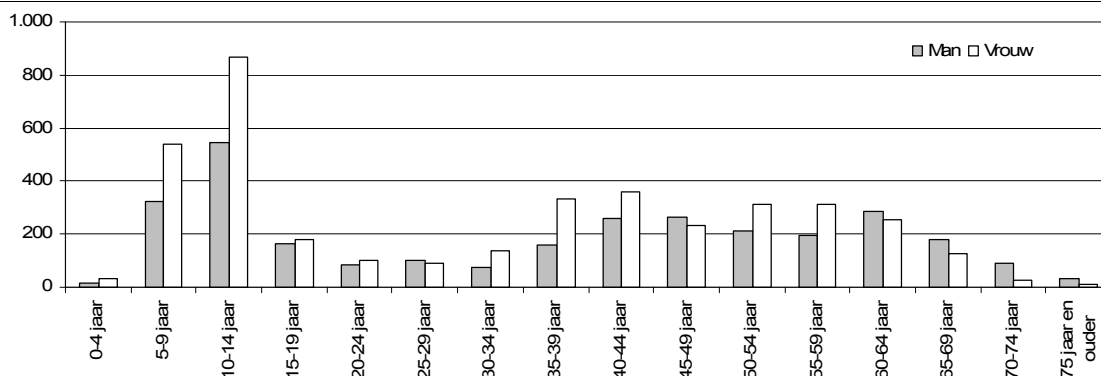
Indien we natuurijsperioden buiten beschouwing laten, schatten we dat er jaarlijks gemiddeld 2.900 SH-behandelingen plaatsvinden in verband met een blessure door schaatsen.

Wie lopen een blessure op?

Vrouwen (57%) lopen vaker een schaatsblessure op dan mannen (43%). In vrijwel alle leeftijdsgroepen zijn vrouwen in de meerderheid (figuur 1). Ook hebben vrouwen een grotere kans een blessure op te lopen waarvoor een behandeling op een SEH-afdeling nodig is. Bij vrouwen vinden per 100.000 uur schaatsen 93 SEH-behandelingen plaats, bij mannen zijn dat er 63.

Opvallend is dat bij een derde van alle SEH-behandelingen in verband met een schaatsblessure, het schaatser in de leeftijd van 5 tot en met 14 jaar betreft (33%). Een vijfde van de slachtoffers is een schaatser van 55 jaar of ouder (22%). Figuur 2 laat zien de schaatsers in de leeftijd 20-24 jaar de kleinste kans lopen op een schaatsblessure waarvoor behandeling op een SEH-afdeling nodig is en schaatsers in de leeftijd 55-59 jaar de grootste kans. Vanwege een verschil in methode van ondervraging met betrekking tot sportparticipatie ontbreken hier gegevens van kinderen tot en met 14 jaar en ouderen vanaf 65 jaar.

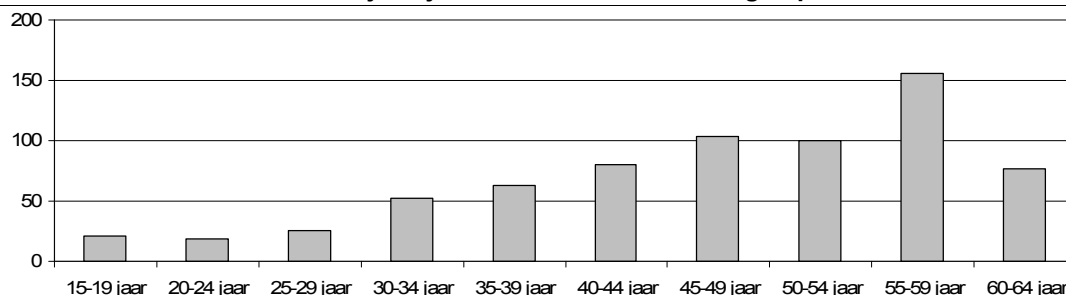
Figuur 1 Schaatsblessures: jaarlijks aantal SEH-behandelingen naar leeftijd en geslacht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid

Figuur 2 Schaatsblessures: jaarlijks aantal SEH-behandelingen per 100.000 uur naar leeftijd*

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid, Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2010, Consument en Veiligheid

* Vanwege een verschil in methode van ondervraging worden alleen gegevens van schaatsers van 15-64 jaar in de grafiek getoond

Op natuurijs raken verhoudingsgewijs meer ouderen geblesseerd dan op een ijsbaan waarschijnlijk omdat op natuurijs relatief veel oudere schaatsers actief zijn. Wat betreft het geslacht van de geblesseerde schaatser is er geen opvallend verschil tussen de beide locaties.

Hoe ontstaan de blessures?

Schaatsblessures ontstaan in grote meerderheid door een val (96%). Nadere informatie over de val

ontbreekt meestal. Twee procent van de blessures ontstaat door contact met een object, bijvoorbeeld door snijden aan een schaats (1%). Sommige schaatsers raken geblesseerd door lichamelijk contact met een andere schaatser (1%). In tabel 1 staan enkele voorbeelden van toedrachten. Uit deze tabel kunnen geen kwantitatieve conclusies getrokken worden.

Tabel 1 Schaatsblessures behandeld op de SEH-afdeling: enkele voorbeelden van toedrachten

Geslacht	Leeftijd	Toedracht
Man	7	Schaatsen op mijn kinderfeestje. Ik viel en iemand (vriendje) schaatste over mijn vingers heen.
Vrouw	10	Ik was aan het schaatsen op de ijsbaan. Ik kwam met hand hard tegen de omheining aan doordat ik flinke vaart had.
Man	15	Ik stond op het ijs. Ik werd onderuit gehaald door iemand en viel hard met mijn hoofd op het ijs.
Vrouw	16	Ik was aan het schaatsen op een weilje. Ik ging samen met mijn nichtje mijn schoenen aandoen. Toen stond ik even met mijn schoenen op het ijs en wilde weglopen. Toen viel ik op mijn pols.
Vrouw	18	Ik was aan het schaatsen op de ijsbaan. Ik kreeg een duw in mijn rug en ik viel op mijn knieën.
Vrouw	24	Ik was aan het schaatsen op de ijsbaan met vriendinnen en ik was een beetje overmoedig. Ik probeerde een draai/pirouette te maken en kwam verkeerd uit. Verloor mijn evenwicht en klapte voorover met volle gewicht op pols.
Man	25	Schaatsen op een schaatsbaan. Mijn trainer had ons de opdracht gegeven een ander buitenom in te halen in de bocht. Ik zette aan, gleed weg en viel op mijn kin.
Man	25	Schaatsen op natuurijs. Een sprong die mislukte. Ik viel op pols en knie.
Vrouw	30	Schaatsen op de schaatsbaan. Hier werd ik van achter door iemand onderuit gehaald. Ik viel op mijn linker hand.
Vrouw	35	Schaatsen op natuurijs. Punt van kunstschaats bleef in ijs steken. Lichaam viel voorover maar voet draaide niet mee.
Vrouw	42	Schaatsen op natuurijs. Struikelde over brokjes ijs op de plas. Enkel bleef staan in schaats, rest van lichaam gleed door.
Man	46	Schaatsen. Voorover gevallen door vermoeidheid en slecht ijs. Op mijn handen opgevangen, maar niet soepel.
Vrouw	47	Op de schaatsbaan. Voor het eerst deze winter en nog wat onwennig. Na 1 rondje zag ik een bekende en stopte. Bij het gedag zeggen gleed ik naar achteren door. Ik ving de val met mijn rechter hand op het ijs, achter mijn lichaam.
Vrouw	48	Schaatsen op natuurijs. Iemand achter mij viel en viel tegen mij aan. Ik viel achterover en kwam terecht op mijn handen.
Man	51	Schaatsen op ijsbaan. Moest plots uitwijken voor andere schaatser. Daardoor viel ik op mijn arm.
Vrouw	56	Schaatsen op ijsbaan. Ik maakte een draai en verloor mijn evenwicht en viel op mijn pols.
Vrouw	58	Schaatsen op ijsbaan. Plotseling schaatste een kind achter op me, ik viel op mijn bil viel, val met handen opgevangen.
Man	69	Schaatsen op ijsbaan. Ik reed in een scheur die met ijschaafsel bedekt was. Ik viel en ving klap op met linkerarm.

Bron: Continu LIS Vervolgonderzoek 2004-2009, Consument en Veiligheid

In de periode 2006-2010 ontstond ruim de helft van de blessures op een ijsbaan (54%) en ruim een derde op natuurijs (38%). Uiteraard hangen deze percentages af van de beschikbaarheid van natuurijs in de geanalyseerde periode. Met het toenemen van de leeftijd neemt overigens het aandeel blessures opgelopen op een ijsbaan af.

Wat is de aard van de blessures?

De helft van de geblesseerde schaatsers op de SEH-afdeling heeft een fractuur (54%), vrouwen (60%) vaker dan mannen (47%). Een kwart van de geblesseerde schaatsers wordt op de SEH-afdeling behandeld in verband met oppervlakkig letsel (23%) en ongeveer één op tien schaatsers heeft een open wond (9%).

Van de geblesseerde schaatsers op een SEH-afdeling heeft twee derde een blessure aan de bovenste extremiteiten (67%), vooral polsblessures (41%; tabel 2). Een derde van alle schaatsblessures is een polsfractuur (32%).

Opvallend is dat het aandeel polsfracturen bij vrouwen (40%) twee keer zo groot is als bij mannen (21%).

Vijftien procent raakt geblesseerd aan de onderste extremiteiten en veertien procent heeft een blessure aan hoofd, hals of nek. Bij zeven procent is er sprake van een open wond aan het hoofd. Vier procent wordt op de SEH-afdeling behandeld in verband met hersenletsel waaronder per jaar een dertigtal schaatsers met ernstig schedel/hersenletsel. Mannen (22%) hebben percentueel bijna drie keer zo vaak als vrouwen (8%) een blessure aan hoofd, hals of nek.

Globaal gesproken zijn er geen grote verschillen tussen blessures opgelopen op een ijsbaan en blessures opgelopen op natuurijs. Wel zien we dat op natuurijs het aandeel hoofdletsels kleiner is en het aandeel polsfracturen groter is dan op de ijsbaan.

Tabel 2 Schaatsblessures: jaarlijks aantal SEH-behandelingen naar blessure, geslacht en locatie waar de blessure is opgelopen

	Aantal	%	Man	Vrouw	Ijsbaan	Natuurgebied
Hoofd/hals/nek	950	14	22	8	16	12
Open wondhoofd	480	7	11	4	8	5
Licht hersenletsel	270	4	6	2	4	4
Oppervlakkig letsel/kneuzing hoofd	110	2	2	1	2	2
Romp/wervelkolom	230	3	4	3	3	3
Oppervlakkig letsel/kneuzing romp	150	2	2	2	3	2
Schouder/arm/hand	4.600	67	55	75	65	69
Pols	2.800	41	28	52	40	43
Polsfractuur	2.200	32	21	40	28	35
Bovenarm/elleboog/onderarm	830	12	10	14	13	11
Hand/vingers	480	7	8	6	8	6
Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht	450	7	10	4	5	9
Heup/been/voet	1.100	15	18	13	15	15
Enkel	340	5	5	5	5	5
Knie	280	4	4	4	5	3
Heup/bovenbeen	230	3	6	1	2	5
Onderbeen	150	2	3	2	2	2
Overig	60	1	1	1	1	1
	-					
Totaal	6.900	100	100	100	100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid

2

Ziekenhuisopnamen

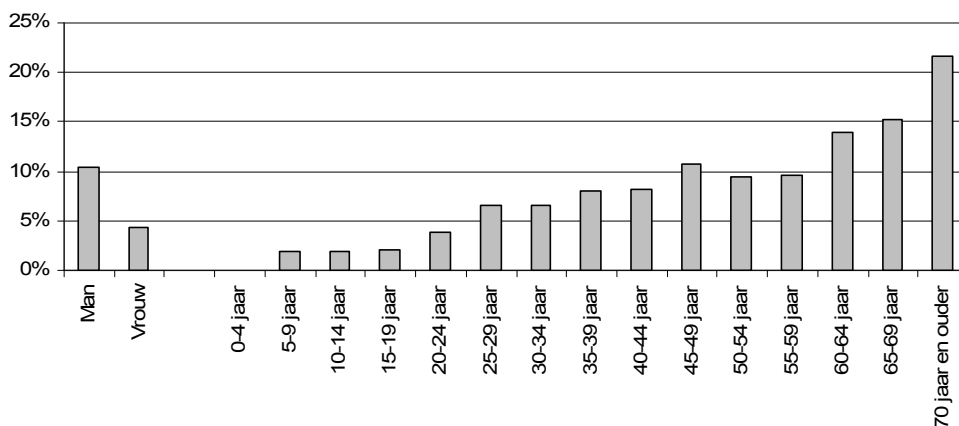
In de registraties van ziekenhuisopnamen is het niet mogelijk om schaatsblessures te onderscheiden. In dit hoofdstuk worden daarom alleen blessures besproken waarvoor het slachtoffer wordt opgenomen in het ziekenhuis na eerst op de SEH-afdeling te zijn geweest. Het is waarschijnlijk dat dit een onvolledig beeld van ziekenhuisopnamen geeft, hoewel schaatsen een sport is met een groot aandeel acute blessures en waarschijnlijk de meeste

slachtoffers eerst op de SEH-afdeling terecht zullen komen.

In de periode 2006-2010 werden jaarlijks gemiddeld 480 schaatsers na een SEH-behandeling opgenomen in het ziekenhuis. Dit is zeven procent van alle op een SEH-afdeling behandelde schaatsers. Het percentage ziekenhuisopnamen is bij mannen (10%) ruim twee keer zo groot als bij vrouwen (4%) en neemt ruwweg toe met het toenemen van de leeftijd. Een hoger percentage duidt op een groter aandeel ernstigere blessures.

Het grootste aantal ziekenhuisopnamen vindt plaats in de leeftijdsgroep 60- tot en met 64-jarige schaatsers (80).

Figuur 3 Schaatsblessures: percentage ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling naar geslacht en leeftijd

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid

In vrijwel alle gevallen vindt de ziekenhuisopname plaats in verband met een blessure opgelopen door een val (97%). Het percentage ziekenhuisopnamen in verband met blessures opgelopen tijdens schaatsen op natuurijs (8%) lijkt iets groter dan bij blessures opgelopen op een ijsbaan (6%).

Schaatsers worden vooral opgenomen in verband met een fractuur (72%). Ruim een kwart van opgenomen schaatsers heeft een heupfractuur (28%), één op de vijf hersenletsel (19%) en één op de tien heeft een fractuur aan de pols (10%) en één op de tien een fractuur aan het onderbeen (10%).

3

Overledenen

In de registraties van dodelijke ongevallen is het niet mogelijk om schaatsers te selecteren. Informatie over dodelijke schaatsongevallen komt daarom uit de Krantenknipselregistratie en de in LIS geregistreerde doden.

Uit de Krantenknipselregistratie weten we dat er in de periode 1986-2010 vijf schaatsers zijn overleden. In alle vijf de gevallen is de schaatser overleden nadat hij/zij in een wak geschaatst was of door het ijs zakte.

In het Letsel Informatie Systeem, een steekproef van ongeveer een tiende van de Nederlandse ziekenhuizen, zijn in de periode 1986-2010 vier schaatsers geregistreerd die op de SEH-afdeling zijn overleden. In drie van de vier gevallen was het slachtoffer door het ijs gezakt. Een vierde schaatser is overleden doordat een schaats via het oog de schedel penetreerde.

Uit de persoonskenmerken en de jaartallen weten we dat de dodelijke ongevallen die in LIS geregistreerd zijn niet overeenkomen met die in de Krantenknipselregistratie. We kunnen dus concluderen dat er in de periode 1986-2010 tenminste acht schaatsers zijn overleden.

N.B. Schaatsers die door een natuurlijke oorzaak (zoals een hartaanval) zijn overleden, zijn buiten beschouwing gelaten.

Bron: Letsel Informatie Systeem 1986-2010, Consument en Veiligheid ; Krantenknipselregistratie 1986-2010, Consument en Veiligheid

4

Overige letselgegevens

Blessure Informatie Systeem

Een belangrijke aanvulling op bovengenoemde ongevalsgegevens zijn resultaten uit het Blessure Informatie Systeem (BIS) van TNO. In 2007 zijn schaatsers retrospectief bevroegd over blessures in de afgelopen drie maanden (Van Hespen et al., 2007). KNSB-licentiehouders en leden van schaatsverenigingen zijn benaderd via e-mail met het verzoek een vragenlijst op internet in te vullen. De in totaal 1.791 respondenten ondervonden 209 blessures. De resultaten van analyses uit BIS geven grotendeels hetzelfde blessurebeeld weer als dat van LIS. Toch is er ook een aantal verschillen.

Net als bij LIS komt uit BIS ook de val als de meest voorkomende oorzaak naar voren. Daarnaast zijn herhalingen van oude blessures (met name rug- en knieklachten), contact met medeschaatsers, conditie van het ijs en vermoeidheid oorzaken van de blessure. Voor zover dit onderzocht kon worden is er geen verhoogd risico voor het oplopen van een blessure bij gebruik van een bepaald soort schaatsen.

Een kwart van de blessures is geleidelijk ontstaan. De geleidelijk ontstane blessures zijn met name knieletsels, lage rug klachten en enkelletsels. Het merendeel van de blessures in BIS is gelokaliseerd aan de onderste extremiteiten waarbij de knie het meest (20%) geregistreerd is. Dit is anders dan in LIS, mogelijk heeft dit te maken met het verschil in onderzoekspopulatie. In LIS zijn dat alle schaatsers die op de SEH-afdeling komen, in BIS zijn het meer de georganiseerde schaatsers (omdat zij via de bond of een vereniging benaderd zijn om de vragenlijst in te vullen).

In het kader van BIS is in 2007 ook een analyse uitgevoerd op logboeken van de EHBO op vier ijsbanen. Hierin staan met name gegevens over blessures onder recreanten. De recreanten kwamen minder aan bod in de retrospectieve variant van BIS aangezien daar geen e-mailbestanden van beschikbaar zijn. Het grootste verschil met BIS is dat uit deze analyse blijkt dat blessures aan de pols vaak voorkomen. Dit komt wel weer overeen met de resultaten uit LIS.

Tevens is in de natuurijsperiode begin 2009 door TNO onderzoek gedaan (Van Hesp en al., 2009). Bijna 1.500 schaatsers hebben een vragenlijst ingevuld. Deze schaatsers hebben in de vorstperiode begin 2009 gemiddeld 20 uur op het ijs gestaan. Het zijn dus vooral de meer fanatieke schaatsers die de vragenlijst hebben ingevuld. Van de 1.454 schaatsers raakte een kwart één of meerdere keren geblesseerd (27%, 388). Dit leidde tot 459

blessures. Acht op de tien blessures ontstonden plotseling (82%). Bij de helft van de blessures is de schaatser gevallen doordat hij/zijn in een scheur in het ijs reed. Bijna een derde van de schaatsers viel achterover (30%).

Pols- en knieblessures (beide 19%) kwamen het meeste voor. Drie procent van de schaatsers liep een hoofdblessure op. In de helft van de gevallen was er sprake van een kneuzing, één op de tien blessures was een fractuur (11%).

Literatuur

Uit Amerikaans onderzoek (Chaze en McDonald, 2008) is naar voren gekomen dat bij de jeugd onder 18 jaar relatief veel hoofdletsel optreedt bij schaatsen (13% van alle schaatsletsels). Deze wordt veroorzaakt door een val voorover, waarbij het hoofd het ijs raakt. Het blijkt dat de kinderen waarbij hoofdletsel geconstateerd werd, geen helm of andere beschermingsmiddelen droegen tijdens het schaatsen.

Bron: Hesp en al., 2009; Hesp en al., 2007 (TNO-rapport Kvl/B&G 2007.131); Hesp en al., 2009; Chaze, B. and McDonald, P. Head Injuries in Winter Sports: Downhill skiing, Snowboarding, Sledding, Snowmobiling, Ice Skating and Ice Hockey; *Neurologic Clinics* 26(2008)1(February) p. 325-332.

5

Kosten en gevolgen van letsel

De direct medische kosten van schaatsblessures die op de SEH-afdeling zijn behandeld of als gevolg waarvan een ziekenhuisopname heeft plaatsgevonden, bedragen gemiddeld € 1.400.

Daarmee zijn schaatsblessures duurder dan een gemiddelde sportblessure (€ 960).

De totale directe medische kosten van de blessures van schaatsers die in de periode met natuurijs tussen 29 december 2008 en 12 januari 2009 op de SEH-afdeling behandeld zijn of in het ziekenhuis werden opgenomen, worden geschat op € 16 miljoen. De bijkomende verzuimkosten van deze geblesseerde schaatsers bedroegen naar schatting € 40 miljoen.

Bron: Letsellastmodel 2010, Consument en Veiligheid i.s.m. Erasmus Medisch Centrum Rotterdam; Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid

6

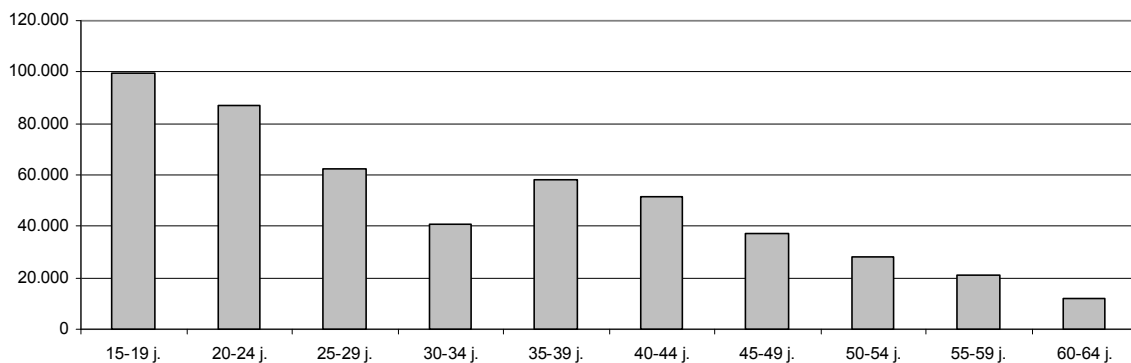
Expositiegegevens

Volgens de enquête Ongevallen en Bewegen in Nederland telde Nederland in de periode 2006-2010 jaarlijks gemiddeld 550.000 actieve schaatsers. Schaatsen is vooral populair onder kinderen/jongeren in de leeftijd 15-19 jaar

(figuur 4). Opvallend is dat tot de leeftijd van 30 jaar meisjes/vrouwen in de meerderheid zijn en vanaf 30 jaar de mannen.

De KNSB had op 1 januari 2011 73.000 leden; veel meer mannen dan vrouwen en voornamelijk seniorleden. Dus slechts een klein deel van de schaatsers is lid van de KNSB en schaatst in georganiseerd verband. De meeste mensen schaatsen recreatief en op eigen gelegenheid.

Figuur 4 Aantal schaatsers naar leeftijd en geslacht¹ (jaarlijks gemiddelde 2006-2010)

Bron: Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2010, Consument en Veiligheid

¹ Vanwege een verschil in methode van ondervraging worden alleen schaatsers van 15-64 jaar in de grafiek getoond

Bron: Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2010, Consument en Veiligheid; NOC-NSF, Ledentallenrapportage 2010

7

Toelichting bronnen letselgegevens

Bij het samenstellen van deze factsheet is gebruik gemaakt van verschillende gegevensbronnen, die hieronder kort beschreven zijn. Meer informatie over de meeste van deze bronnen is te vinden op de website veiligheid.nl.

Het Letsel Informatie Systeem (LIS) geeft informatie over letsel en blessures die op de

Spoedeisende Hulp-afdeling (SEH) behandeld worden. Daarnaast geeft het systeem informatie over blessures waarvoor een sporter direct na presentatie op de SEH-afdeling in het ziekenhuis opgenomen wordt. LIS wordt uitgevoerd in een representatieve steekproef van ongeveer een tiende van de ziekenhuizen in Nederland. LIS registreert alleen acute en redelijk ernstige letsels. Omdat het aantal geregistreerde letsels in LIS groot is, kan hiermee een gedetailleerd beeld gegeven worden. De gegevens afkomstig uit LIS betreffen een jaarlijks gemiddelde over de periode 2006-2010, tenzij anders is aangegeven.

Voor aanvullende informatie over de toedracht van ongevallen is gebruikgemaakt van gegevens uit het Continu LIS Vervolgonderzoek (CLVO). Dit is een continu uitgevoerd vragenlijstonderzoek onder slachtoffers die op een Spoedeisende Hulpafdeling (SEH) van een ziekenhuis zijn behandeld voor letsel als gevolg van een prive-, verkeers- of arbeidsongeval, sportdeelname of geweld. Met behulp van het CLVO wordt onder andere extra informatie verzameld over de aard en toedracht van een ongeval en van het daarbij ontstane letsel. De ondervraagde slachtoffers worden willekeurig geselecteerd uit LIS.

Het Blessure Informatie Systeem van TNO (www.tno.nl/bis) geeft aanvullende informatie over schaatsblessures (www.tno.nl/bis). Met behulp van een webenquête worden beoefenaren van een sport ondervraagd over hun blessures en de oorzaken daarvan.

Voor informatie over ziekenhuisopnamen en overledenen is geen informatie uit de reguliere gegevensbronnen, zoals de Landelijke Medische Registratie en de Statistiek Niet-natuurlijke dood beschikbaar. Voor ziekenhuisopnamen is zodoende gebruik gemaakt van informatie uit LIS, ofwel ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling. Voor gegevens over overledenen is gebruik gemaakt van gegevens over overledenen die in LIS geregistreerd zijn en van krantenartikelen over dodelijke sportongevallen uit een Krantenknipselregistratie.

Het enquêteonderzoek Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN) is een continue enquête, waarbij jaarlijks 11.000 Nederlanders worden ondervraagd over letsel en blessures, sportdeelname en bewegen. Uit deze databron zijn gegevens over sportdeelname geanalyseerd. De gegevens afkomstig uit OBiN betreffen een jaarlijks gemiddelde over de periode 2006-2010.

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. Consument en Veiligheid aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Tips voor preventie

Voor een persoonlijk advies over het voorkomen van blessures, ga naar www.voorkomblessures.nl

Blessure opgelopen ?

Op de website www.sportzorg.nl is nuttige informatie te vinden over wat te doen als u een blessure hebt opgelopen en daar vragen over hebt. Ook vindt u de juiste weg naar de beste sportmedische zorg.

Sterk in het voorkomen van ernstige ongevallen

www.veiligheid.nl

Bezoekadres

Rijswijkstraat 2
1059 GK Amsterdam

Postadres

Postbus 75169
1070 AD Amsterdam

E-mail:

info@veiligheid.nl

SEH-behandelingen naar leeftijd en geslacht

Type ongeval: Sportblessure

Type Sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-4 jaar	20	<1	30	<1	50	<1
5-9 jaar	320	11	540	14	860	12
10-14 jaar	550	18	870	22	1.400	20
15-19 jaar	160	5	180	5	340	5
20-24 jaar	90	3	100	3	190	3
25-29 jaar	100	3	90	2	190	3
30-34 jaar	80	3	140	4	210	3
35-39 jaar	160	5	340	9	490	7
40-44 jaar	260	9	360	9	620	9
45-49 jaar	270	9	240	6	500	7
50-54 jaar	210	7	310	8	530	8
55 jaar en ouder	780	26	730	19	1.500	22
Totaal	3.000	100	3.900	100	6.900	100
%		43		57		100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010 (jaarlijks gemiddelde), Consument en Veiligheid

SEH-behandelingen naar ongevalsscenario

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Val	2.200	95	480	91	2.400	96	1.500	98	6.600	96
<i>Zwikken</i>	50	2	20	4	60	2	20	1	150	2
<i>Struikelen</i>	30	1	<10	<1	50	2	20	1	100	2
<i>Val, niet gespecificeerd</i>	1.100	47	260	49	1.200	49	710	47	3.300	48
<i>Val, overig</i>	1.000	44	200	38	1.100	43	720	48	3.000	44
Contact met object	70	3	30	6	50	2	10	<1	160	2
Overig scenario	40	2	20	3	60	2	20	2	140	2
Totaal	2.300	100	530	100	2.500	100	1.500	100	6.900	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010 (jaarlijks gemiddelde), Consument en Veiligheid

SEH-behandelingen naar locatie ongeval

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Sportlocatie</i>	1.700	71	380	72	1.200	47	490	32	3.700	54
ijsbaan	1.700	71	380	72	1.200	47	490	32	3.700	54
<i>Natuurgebied</i>	540	23	110	21	1.200	46	900	60	2.700	39
natuurijs	520	22	110	21	1.100	44	880	58	2.600	38
<i>Overig</i>	<10	<1	-	-	<10	<1	-	-	<10	<1
<i>Onbekend</i>	120	5	40	7	180	7	120	8	450	7
Totaal	2.300	100	530	100	2.500	100	1.500	100	6.900	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010 (jaarlijks gemiddelde), Consument en Veiligheid

Let op bij interpretatie indien aandeel 'onbekend' groot is

SEH-behandelingen naar locatie en aard letsel

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Hoofd/hals/nek</i>	290	13	90	17	330	13	240	16	950	14
open wond hoofd	170	7	50	10	150	6	110	7	480	7
licht hersenletsel	60	3	20	3	110	4	80	5	270	4
oppervlakkig letsel/kneuzing hoofd	30	1	10	2	40	1	30	2	110	2
<i>Romp/wervelkolom</i>	40	2	20	4	120	5	50	3	230	3
oppervlakkig letsel/kneuzing romp	30	1	20	3	80	3	20	1	150	2
<i>Schouder/arm/hand</i>	1.700	71	280	54	1.700	65	1.000	66	4.600	67
Pols	1.200	50	130	24	930	37	630	42	2.800	41
polsfractuur	780	34	70	14	750	30	570	38	2.200	32
oppervlakkig letsel/kneuzing pols	320	14	40	8	150	6	60	4	570	8
Bovenarm/elleboog/onderarm	260	11	70	14	360	14	130	9	830	12
fractuur elleboog	30	1	30	5	170	7	30	2	250	4
oppervlakkig letsel/kneuzing arm	110	5	30	6	70	3	10	<1	230	3
fractuur onderarm	90	4	<10	2	60	2	30	2	190	3
fractuur bovenarm	20	<1	<10	<1	50	2	50	4	120	2
Hand/vingers	170	7	50	10	170	7	90	6	480	7
fractuur hand/vinger	60	3	20	4	120	5	60	4	270	4
oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	60	3	10	2	30	1	10	<1	110	2
Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht	70	3	30	6	200	8	140	9	450	7
fractuur sleutelbeen/schouder	60	2	<10	1	60	2	70	4	190	3
luxatie schouder/ac-gewricht	<10	<1	<10	2	70	3	50	4	140	2
oppervlakkig letsel/kneuzing sleutelbeen/schouder	<10	<1	20	3	70	3	20	1	110	2
<i>Heup/been/voet</i>	320	14	120	23	410	16	200	13	1.100	15
Enkel	100	4	50	9	170	7	20	2	340	5
enkelfractuur	30	1	20	4	100	4	20	1	160	2
Knie	140	6	40	8	90	4	10	<1	280	4
oppervlakkig letsel/kneuzing knie	100	4	30	6	40	2	<10	<1	180	3
Heup/bovenbeen	10	<1	10	2	70	3	140	9	230	3
heupfractuur	-	-	<10	<1	40	2	100	7	150	2
Onderbeen	60	2	20	3	60	2	20	1	150	2
fractuur onderbeen	40	2	<10	<1	40	2	20	1	100	2

SEH-behandelingen naar locatie en aard letsel

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Overig</i>	20	<1	<10	2	20	<1	20	1	60	<1
Totaal	2.300	100	530	100	2.500	100	1.500	100	6.900	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010 (jaarlijks gemiddelde), Consument en Veiligheid

Ziekenhuisopnamen naar leeftijd en geslacht

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%	Aantal ¹	%
0-14 jaar	20	6	20	14	40	9
15-24 jaar	<10	2	<10	4	10	3
25-54 jaar	130	40	90	56	220	46
55 jaar en ouder	160	51	40	26	200	42
Totaal	310	100	170	100	480	100
%		65		35		100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010, Consument en Veiligheid
(alle gegevens betreffen jaarlijkse gemiddelden)

1 Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

Ziekenhuisopnamen naar locatie en aard letsel

Type ongeval: Sportblessure

Type sport: Schaatsen

Organisatieverband sport: Sportblessures exclusief bewegingsonderwijs

	Aantal ¹	%
<i>Hoofd/hals/nek</i>	110	23
<i>Romp/wervelkolom</i>	30	6
<i>Schouder/arm/hand</i>	100	22
<i>Heup/been/voet</i>	230	47
Heup/bovenbeen	150	30
heupfractuur	130	28
<i>Overig</i>	<10	2
Totaal	480	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2010 (jaarlijks gemiddelde), Consument en Veiligheid

1 Ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling

